

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_____» 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Науково-дослідний семінар

для студентів

спеціальності: 032 Історія та археологія
рівня вищої освіти: другого (магістерського)
освітньої програми: 032.00.01 Історія

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307966
Програма № 3284/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти

(підпис) (прізвище, ініціали)
«_____» 2024

Київ-2024

Розробник: Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії.

Викладач: Надтока Геннадій Михайлович, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії.

Протокол № 7 від 16 січня 2024 р.

Завідувач кафедри Ігор СРІБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.01 Історія 16.01.2024 р.

Гарант освітньої програми Анна ГЕДЬО

Робочу програму перевірено 16.01.2024 р.

Заступник декана Віталій ЗАВАДСЬКИЙ

Пролонговано:

на 20_/20_н. р.____(____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_н. р.____(____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_н. р.____(____), «__»__20__р., протокол №__.

на 20_/20_н. р.____(____), «__»__20__р., протокол №__.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	8/240	
Курс	1, 2	
Семестр	2, 3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	8	
Обсяг кредитів	8	
Обсяг годин, в тому числі:	240	
Аудиторні	64	
Модульний контроль	16	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	160	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Науково-дослідний семінар в межах освітньо-наукової програми «Історія» другого (магістерського) рівня вищої освіти є компонентом підготовки здобувачів до наукових пошуків, оформлення результатів власного дослідження в магістерську роботу. Під час проведення семінарських занять у формі діалогічності, науковий керівник виступає в ролі ментора та передає власний досвід наукової роботи з обраної проблематики.

Метою є ознайомлення студентів: з методикою та ключовими компонентами самостійного наукового дослідження з обраної теми кваліфікаційної роботи магістра.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- розширення фахових знань щодо можливостей використання історичних досліджень для поглибленого розуміння історичного процесу, подій та явищ;
- оволодіння технологією проведення наукових досліджень, основними методами та прийомами аналізу й оцінки проблем історичної науки;
- набуття навичок самостійної творчої роботи та здатностей працювати в проектній команді, вирішуючи окремі частини загальних завдань;

Дисципліна спрямована на формування таких компетентностей

Загальні компетентності	
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та археології.
ЗК-01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-02	Здатність працювати автономно.
ЗКу-10	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗКу-11	Здатність працювати самостійно та в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК-01	Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.
СК-02	Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.
СК-03	Здатність презентувати й обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.
СК-04	Здатність виявляти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
СК-05	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.
СК-10	Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

3. Результати навчання за дисципліною.

Результати навчання	
ПР-01	Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
ПР-02	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПР-03	Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.
ПР-04	Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження й оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.
ПР-05	Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.
ПР-08	Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.
ПР-10	Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Релігія як моральне явище. Тлумачення феномену релігії.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 2.							
Тема 2. Генеза римо-католицизму в Україні.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 3.							
Тема 3. Інституалізація римо-католицької церкви на українських землях на зламі XVIII- XIX ст.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 4.							
Тема 4. Римо-католицька церква у другому польському повстанні 1863-1864 рр.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 5.							
Тема 5. Протестантизм у новій історії України.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 6.							
Тема 6. Зародження національних протестантських течій в Україні.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 7.							
Тема 7. Особливості та тенденції розвитку християнських конфесій в Європі V –XVI століть.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Змістовий модуль 8.							
Тема 8. Християнство в Україні по початку XXI ст.	28	-	8	-	-	-	20
Модульний контроль	2						
Разом за змістовий модуль	30		8				20
Усього за курс	240		64				160

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Релігія як моральне явище. Тлумачення феномену релігії.

Мета: поглибити розуміння загальних положень з історії християнства в їх церковному та світському тлумаченні.

Об'єкт і предмет історії церкви. Зміст терміну «конфесія».

1. Дисциплінарна структура релігієзнавства.
2. Конфесійна історія в контексті церковної інтерпретації релігії.
3. Конфесійна історія як предмет світської інтерпретації релігії.
4. Проблема періодизації історії світового християнства.
5. Історіографія та джерела.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2. Генеза римо-католицизму в Україні

Мета: Прослідкувати етапи розвитку РКЦ та характер трансформацій православно-римо-католицьких відносин на українських землях у IX- XVIII ст.

Питання до обговорення:

1. Історіографія проблеми.
2. Історична зустріч східних слов'ян із західним християнством у IX – X ст..
3. Традиція лояльного ставлення православної Русі-України до римо-католиків в XI – XIV ст.
4. Східний напрям римо-католицької місії у XIV- XVI ст.
5. Конфесійна агресія й культуртрегерська діяльність римо-католицької церкви в Україні кінця XVI-XVIII ст.
6. Соціальний аспект діяльності римо-католицької церкви на Правобережній Україні у XVIII ст.
7. Національний аспект діяльності римо-католицької церкви на Правобережній Україні у XVIII ст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3. Інституалізація римо-католицької церкви на українських землях на зламі XVIII- XIX ст.

Мета: проаналізувати процес інституалізації римо-католицької церкви на землях Російської імперії.

Питання до обговорення:

1. Історіографія проблеми.
2. Взаємини між російським урядом і Папським Престолом після поділів Речі Посполитої.

3. Створення в межах імперії Латинського єпископства (1773 р.). Станіслав Сестренцевич-Богущ.
4. Департамент у справах римського духовенства (1797 р.).
5. Політика скорочення (секвестрування) земельних наділів римського єпископату на користь польської шляхти.
6. Адміністративно-територіальний поділ РКЦ в Російській імперії.
7. Система підготовка духовних осіб католицького віросповідання.
8. Монастирське життя в римо-католицькій церкві.
9. Єзуїти в Україні 1782-1820 рр. та їх вплив на конфесійні та соціокультурні

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4. Римо-католицька церква у другому польському повстанні 1863-1864 рр.

Мета: розкрити роль РКЦ в організації другого польського повстання

Питання до обговорення:

1. Ідеологічна позиція РПЦ в польському питанні.
2. Участь римо-католицьки монастирів в організації повстань

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

Тема 5. Протестантизм у новій історії України

Мета: проаналізувати конфесійну та соціальну природу протестантизму в Україні XVI- XIX ст.

Питання до обговорення:

1. Історіографія протестантизму в Україні.
2. Історичні витоки протестантизму на українських землях.
3. Єретичні рухи східно-європейського коріння та ранньопротестантські вчення.
4. Ранньореформаційний етап розвитку протестантизму в Україні.
5. Зародження класичних (лютеранство, кальвінізм, чеське братство) і радикальних (антитринітаризм, соціанство) протестантських течій.
6. Просвітницький етап еволюції європейського протестантизму та його прояви в духовних процесах на українських землях (серед. XVIII – 70-ті рр. XIX ст.).
7. Зародження нових течій (менонітство, баптизм, методизм) та пізньо-раціоналістичних рухів (духовні християни).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

Тема 6. Зародження національних протестантських течій в Україні.

Мета: охарактеризувати протестантські течії українського коріння

Питання до обговорення:

1. Штундизм та штундо-баптизм в Україні.

2. Адвентистська течія на українських землях.
3. Містичні погляди мальованців.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7

Тема 7. Особливості та тенденції розвитку християнських конфесій в Європі V –XVI століть.

Мета: розкрити історичні передумови, що зумовили характер і спрямованість еволюції християнських конфесій на українських землях у складі Речі Посполитої та Російської імперії.

Питання до обговорення

1. Християнство на етапі інституційної цілісності.
2. Великий розкол 1054 р. та його історичні наслідки.
3. Вселенскість католицизму.
4. Вселенскість православ'я.
5. Порівняльна характеристика католицизму і православ'я.
6. Поглиблення церковного розколу після хрестових походів.
7. Дискусія навколо теократизму католицької інституції.
8. Православ'я на українських землях у складі Польщі XIV – середина XVI століть. Початок протистояння з католицизмом.
9. Православ'я на українських землях під зверхністю Московії кінець XVII – початок XVIII століть.
10. Український чинник церковних трансформацій в Московії другої половини XVII – першої чверті XVIII століть.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8

Тема 8. Християнство в Україні по початку XXI ст.

Мета: вивчення сучасного положення Християнства, особливо в умовах повномасштабного російського вторгнення.

Питання до обговорення

1. Зовнішні чинники розвитку Християнства в сучасній Україні.
2. Регіональний вимір.
3. Ключові проблеми політичного та економічного характеру.
4. Перспективи Християнства в Україні.

Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	4	40	4	40	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			74		74		74		74
Максимальна кількість балів	296								
Розрахунок коефіцієнта	100:296=0,337								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів спрямована на набуття ними навичок опрацювання джерел і досліджень за запропонованими темами. Формами самостійної роботи є анування, рецензування і реферування рекомендованої фахової літератури за розділами навчального матеріалу.

Розділи	Вид контролю	Кількість балів	Кількість годин
Семестр 2			
Змістовий модуль 1			
Тема 1. Релігія як моральне явище. Тлумачення феномену релігії.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 2			
Тема 2. Генеза римо-католицизму в Україні.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 3			
Тема 3. Інституалізація римо-католицької церкви на українських землях на зламі XVIII-XIX ст.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 4			
Тема 4. Римо-католицька церква у другому польському повстанні 1863-1864 рр.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Семестр 3			
Змістовий модуль 5			
Тема 5. Протестантизм у новій історії України.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 6			
Тема 6. Зародження національних	Доповідь/	5	20

протестантських течій в Україні.	презентація		
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 7			
Тема 7. Особливості та тенденції розвитку християнських конфесій в Європі V –XVI століть.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Змістовий модуль 8			
Тема 8. Християнство в Україні по початку XXI ст.	Доповідь/ презентація	5	20
Разом за змістовий модуль		5	20
Усього годин			160

Критерії оцінювання самостійної роботи		
№ з/п	Максимальна кількість балів	Опис критерію
1	5	Відмінно (високий рівень знань, умінь та навичок). Студент глибоко і міцно засвоїв матеріал, вичерпно, грамотно оформив роботу.
2	4	Добре (достатній рівень знань, умінь та навичок). Студент твердо знає матеріал, не допускає істотних неточностей під час відповіді на питання та помилок в оформленні роботи.
3	2–3	Задовільно (середній рівень знань, умінь та навичок). Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності під час відповіді на питання, наявні помилки в оформленні роботи.
4	1	Незадовільно (низький рівень знань, умінь та навичок). Студент не знає матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на поставлені питання та не дотримується вимог оформлення роботи.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – тестування в системі Е-навчання.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи (тестові завдання).

Результати перевірки тестових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

Критерії оцінювання МКР		
№ з/п	Максимальна кількість балів	Опис критерію
1	21–25	Відмінно (високий рівень знань, умінь та навичок). Студент глибоко і міцно засвоїв матеріал. Завдання виконано самостійно, грамотно, дотримано усіх вимог. Робота має творчий характер.
2	15–20	Добре (достатній рівень знань, умінь та навичок). Студент твердо знає матеріал, не допускає істотних неточностей під час відповіді на питання та помилок в оформленні роботи.
3	10–14	Задовільно (середній рівень знань, умінь та навичок). Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності під час відповіді на питання, наявні помилки в оформленні роботи.
4	1–9	Незадовільно (низький рівень знань, умінь та навичок). Студент не знає матеріалу, допускає істотні помилки під час відповіді на поставлені питання та не дотримується вимог оформлення роботи.

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою семестрового контролю є залік, а тому підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати складання семестрового заліку оцінюються за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») в стобальній шкалі оцінювання, та за шкалою ECTS у відповідності з кількістю набраних балів.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни для поточного контролю і набрав при цьому не менше 60 балів. У разі невиконання певних обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студенти мають право виконати їх і прозвітувати в термін до останнього семінарського заняття. Час та порядок виконання і звітування визначає викладач.

Якщо за результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент набрав менше 35 балів, то для одержання заліку він має пройти повторний курс вивчення даної навчальної дисципліни.

6.5. Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 240 год., із них: семінарські заняття – 64 год., модульний контроль – 16 год., самостійна робота – 160 год.

Семестр 2

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III	Змістовий модуль IV
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4
Семінарські заняття (теми, бали)	С.1 (44 б.)	С.2 (44 б.)	С.3 (44 б.)	С.4 (44 б.)
СР (бали)	СР до т.1 (5 б.)	СР до т.2 (5 б.)	СР до т.3 (5 б.)	СР до т.4 (5 б.)
МК (бали)	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік			

Семестр 3

Модулі	Змістовий модуль V	Змістовий модуль VI	Змістовий модуль VII	Змістовий модуль VIII
Теми	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8
Семинарські заняття (теми, бали)	С.5 (44 б.)	С.6 (44 б.)	С.7 (44 б.)	С.8 (44 б.)
СР (бали)	СР до т.5 (5 б.)	СР до т.6 (5 б.)	СР до т.7 (5 б.)	СР до т.8 (5 б.)
МК (бали)	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.	Модульна контрольна робота – 25 б.
Підсумковий контроль (види, бали)	Залік			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Академічне релігієзнавство. Підручник. За наук. Ред. А. Колодного. К., 2000.
2. Грушевський М. С. Звичайна схема «руської» історії // Твори у 50-ти томах. Т.1. Львів, 2002. С. 75-82.
3. Драгоманов М. П. Пропаший час. Українці під Московським царством (1654-1876 рр.). Львів, 1909.
4. Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002.
5. Історія релігій в Україні. У 10-ти томах. Т. 3. Православ'я в Україні/ За ред. А. Колодного. К., 1999.
6. Колодний А., Филипович Л. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан. Львів, 1996.
7. Нариси історії Росії / За ред. О Чубар'яна. К., 2007.
8. Огієнко І. Українська церква. Нариси з історії української православної церкви. К., 1993.
9. Полонська-Василенко Н. Історія України в 2-х т. Т. 1. К., 1992.
10. Релігієзнавчий словник (відповідні терміни). К., 1996.
11. Річинський А. Проблеми української релігійної свідомості. Київ-Тернопіль, 2000.
12. Саган О. Вселенське православ'я. К., 2004.
13. Соціальна доктрина церкви. Львів, 1998.
14. Тойнбі А. Дослідження історії. Т. 1-2. К., 1995.
15. Ульяновський В. І. Історія церкви та релігійної думки в Україні. Навч. посібник. У 3-х т. Т. 1-2. К., 1994.